

VOORWAARDEN VOOR GOED ONDERWIJS

VOORWAARDEN VOOR GOED ONDERWIJS

Inleiding	3
Opvattingen over intelligentie en testen	4
Testen en toetsen	5
Leervoorwaarden voor kinderen, ofwel schoolrijp zijn	6
Voorwaarden voor goed onderwijs: kennis van groei en ontwikkeling van kinderen	8
Huisvesting	11

1. Inleiding

Kan het kind lopen en zitten, dan kan het naar school. Hoezo schoolrijp zijn?

Onderwijskrachten worden er tureluurs van. Kinderen komen onrustig of moe naar school. Ouders kunnen ze niet meer “aan”. Kinderen komen dolgedraaid of bekaf uit school. De vergaderingen stapelen zich op, de papiermassa eveneens. Sommige scholen zijn veranderd in trainingsparadijzen voor (CITO) toetsen, anderen hebben meer weg van chaotische dierentuinen, waar de verblijfplaatsen van de dieren te lang niet zijn schoongemaakt. In menig school is een echte bruine boterham met kaas een bezienswaardigheid.

De kinderen en jongeren hebben een niet al te hoge dunk van het onderwijs, oftewel ze staan niet te springen om naar school te mogen blijven gaan. De animo is er echt af tegen de tijd dat ze 1 jaar op de middelbare school gezeten hebben. Zij voelen zich niet echt bevoorrecht dat ze zich binnen de toegangspoorten tot de maatschappij bevinden. Dat geldt niet alleen niet voor het VMBO.

Hoe kan dat nou toch? In onze, vergeleken bij de meeste landen van de wereld, materieel zo welvarende maatschappij? In ons land waar iedereen recht heeft op onderwijs en iedereen kan leren lezen en schrijven?

De kern van de zaak die ik hier aan de orde wil stellen is dat veel kinderen in deze samenleving, wanneer ze beginnen naar school te gaan, niet schoolrijp zijn. Zij voldoen niet aan de voorwaarden die ons onderwijs impliciet stelt voor het kunnen volgen van onderwijs binnen dit cultuur systeem. Daarbij rijst de vraag of men, beleidsmakers, ouders en onderwijskrachten, zich überhaupt bewust is van de impliciete voorwaarden voor schoolrijpheid.

Ik ga hier niet in op de vraag of dit onderwijs inhoudelijk het best mogelijke is, voor kind en maatschappij, hoewel tussen de regels door duidelijk zal worden dat ik ook hierbij grote vraagtekens heb.

Niet schoolrijp zijn heeft vele en verregaande consequenties voor het kind, de groep waar het zich in bevind, voor het onderwijs en voor de leerkrachten. Een onrijp kind functioneert niet, past niet in het systeem, wordt daar op aangekeken zonder er iets aan te kunnen doen en raakt door dit alles verstoord in zijn ontwikkeling. Dit zijn de volwassenen van later. Behept met vele onjuiste gewoonten, denkbeelden en gevoelens omtrent het eigene, omtrent inspanningen en prestaties.

Opvattingen over intelligentie en het testen van intelligentie

In onze cultuur hecht men nogal veel waarde aan cognitieve, academische intelligentie, (wat het ook moge zijn). Ons onderwijssysteem wordt beschouwd als een opvoeding en ontwikkeling van de intelligentie van onze kinderen. Hoe meer en “hoger” de scholing, des te intelligenter is de persoon die dit in de kortste tijd doorlopen heeft, zo redeneert men vaak. Over intelligentie bestaan vele opvattingen., vanuit even zovele gezichtshoeken. Sommige opvattingen liggen in elkaars verlengde of overlappen elkaar. Een paar opvattingen zal ik hieronder weergeven.

- ◆ Vanuit evolutionair concept bekeken is de soort die (of het individu dat) zich goed aan kan passen aan veranderende omstandigheden of omgeving, intelligent.

In het verlengde daarvan, vanuit “overleven” gezien, is de persoon (of het dier) intelligent dat zich staande houdt en gedijdt in zijn omgeving.

- ◆ Vanuit economisch handelsoogmerk bekeken, is een intelligent persoon handig in het kweken en opmerken van behoeften of tekorten en overschotten en kan hij daarin goed bemiddelen voor anderen en zichzelf.
- ◆ Vanuit het hedendaagse Nederlandse (cultuur) onderwijs bekeken is een intelligent persoon iemand die de taal en de getallen in woord en geschrift beheerst en die wat hij aan schriftelijke beeld informatie hierover binnenkrijgt, in dezelfde vorm kan reproduceren.
- ◆ Vanuit de sport gezien is iemand intelligent wanneer hij individueel of in een groep fysieke inspanningen en krachtmetingen in competitief verband verricht.

In al deze en nog talloze andere opvattingen over intelligentie is intelligentie gekoppeld aan specifieke vaardigheden. Voor deze specifieke vaardigheden heeft men zijn lichaam nodig. Ook voor de zogenaamde academische intelligentie die in ons onderwijs systeem ‘getraind’ wordt en haar broertjes de zogenaamde HBO intelligentie en de zogenaamde VMBO intelligentie. Intelligentie wordt afgemeten aan uiterlijke manifestaties die herkenbaar zijn en “passen” in het ijkmodel en het ijkconcept.

Met andere woorden: men heeft een idee over intelligentie, wat dat is, **dat** intelligentie getoetst kan worden en hoe het getoetst moet worden en maakt naar aanleiding hiervan een “test”.

In ons onderwijs systeem worden voortdurend kinderen en volwassenen beoordeeld op hun geschiktheid om binnen het systeem te functioneren en te presteren. Enige vooronderstellingen zijn impliciet en ik geef ze hieronder weer:

- het onderwijssysteem wordt als redelijk stabiele (objectieve) factor gepresenteerd.
- Variabelen als de relatie tussen onderwijstkundige en de leerling worden meestal gedeeltelijk als objectief weergegeven, waarbij de “onveranderlijke” objectieve factor de onderwijstkundige is en de leerling de variabele.
- Tevens worden niveau, kwaliteit en kwantiteit van kennisoverdracht als objectieve onveranderlijke grootheden weergegeven evenals de leeromgeving en de relaties binnen deze leeromgeving tussen leerlingen onderling.
- Voorts is het kunnen volgen van dit onderwijs een graadmeter voor de intelligentie van iemand

Men toetst leerlingen d.m.v. vaak schriftelijke testen.

Wanneer men kinderen test, maakt men meestal gebruik van een (klok) tijdschaal waarbinnen de te testen personen een aantal symbolen moeten reproduceren. De symbolen, b.v. letters, taal, geometrische vormen, getallen, zijn in deze cultuur “aangeleerd” evenals de betekenis en de waarde die men er aan verbonden heeft.

Ook zijn er niet schriftelijke testen waarbij men binnen een bepaalde tijd iets met driedimensionale vormen moet doen, of binnen een lokaalruimte met spelattributen bepaalde handelingen moet verrichten.

Testen en toetsen

Intelligentie en vaardigheid.

In de praktijk blijken intelligentie testen en toetsen ongeveer synoniem te zijn met vaardigheidstesten. Toetsen die men met succes dient af te leggen om geschikt te worden bevonden voor een arbeidzaam leven in deze maatschappij. Toch dienen deze vaardigheids toetsen om iets te meten waarvan men in theorie veronderstelt dat het de basis is van iemands potentieel om zich te ontwikkelen, namelijk intelligentie. Onmerkbaar heeft er een verschuiving plaatsgevonden van de oorspronkelijke idee om *iemands potentieel* te testen, naar het testen van een vaardigheid, waarbij de waarde die “men” aan een deelvaardigheid van iemand hecht, bepalend wordt voor het waardeoordeel over het vermogen van die persoon. Ook andersom vind er een meestal onopgemerkte verschuiving plaats: men wil iemands vaardigheid op een bepaald vlak toetsen om te kijken of die persoon in een bepaalde structuur (een klas, een studierichting,) zich zo kan ontwikkelen en functioneren dat de structuur overeind blijft met hem erbij, en neemt dus een vaardigheids test af. Inherent aan deze manier van doen is dat de behoeften van bepaalde elementen in deze maatschappij maatgevend zijn voor de beoordeling van het potentieel van een individu, een ‘vrij’ mens.

Kinderen en volwassenen ondergaan dergelijke testen. Aangezien kinderen van volwassenen afhankelijk zijn voor scholing en opvoeding is het juist voor kinderen belangrijk zo min mogelijk psychische verwarring aan te richten. De uitslag van de test wordt namelijk dikwijls verward met het potentieel van het kind en de interpretatie van de testresultaten heeft meestal een *definitief* karakter. Zowel in positieve als in negatieve zin. In beide gevallen leidt dat tot verwarring, maar vooral bij een negatieve interpretatie van de test kan de interpretatie van de test resultaten in een self fulfilling prophesy verkeren. Bewoordingen als: “ hij kan niet..., heeft geen inzicht in..., is niet gemotiveerd om..., is onder/boven het gemiddelde..., is beneden de maat vergeleken met zijn leeftijdsgenoten...”, hebben een behoorlijk definitief karakter en werken waarschijnlijk averechts op iemands testbaarheid, zeker bij kinderen, maar ook bij volwassenen. Tenzij je met een echte fox terrier te maken hebt die zich in de praktijk niets aantrekt van het waardeoordeel over hem van anderen. Vervolgens wordt dit waardeoordeel, waarvan het ten zeerste te betwijfelen valt of het klopt en dat bovendien nog gebaseerd is op een momentopname, als stigma op iemand geplakt. Dan wordt er op grond van dit waardeoordeel een route voor het kind uitgestippeld. Meestal betekent dit dat er een aantal routes voor hem gesloten worden. Dit zou op zich niet erg hoeven zijn, ware het niet dat de routes die voor hem gesloten worden, meestal tot de maatschappelijk meest gewaardeerde behoren en zo is de cirkel dan weer rond; men toetst en ‘meet’ intelligentie door middel van een test. Het negatieve resultaat, dat gebaseerd is op een deelvaardigheid, wordt geïnterpreteerd en wordt gelijk aan een negatief waardeoordeel over de totaliteit van de persoon. Deze krijgt in de vervolgroute geen toegang tot die bepaalde regionen van de maatschappij waar men bepaalt hoe en wat er getest word. Zo blijven vele capaciteiten onontwikkeld, onbenut en ondergewaardeerd. Deze intelligentie testen en de interpretaties daarvan zijn gebaseerd (waarschijnlijk onbewust) op een aantal vooronderstellingen:

1. Intelligentie is meetbaar
2. Intelligentie is absoluut

3. De ontwerpers van de testen hebben een volkomen inzicht in de werking en de manifestaties van een mens; in hoe zijn denken functioneert en hoe fysiologisch-neurologisch-emotionele processen kunnen verlopen in een mens.
4. Degenen die de testen toepassen en interpreteren hebben een juist begrip van de manifestaties van een mens.
5. Intelligentie is af te meten aan uiterlijke manifestaties die binnen een bepaalde tijd verricht moeten worden
6. Het lichaam is ten alle tijden tijdens het afnemen van deze testen als instrument in de juiste staat om de testen te kunnen uitvoeren en intelligentie te manifesteren.
7. De testen en de interpretaties van de testresultaten evenals de testresultaten zelf zijn allen objectief en maatgevend onder alle gangbare omstandigheden.

Het verdient de voorkeur om intelligentie testen voortaan vaardigheidstesten te noemen. Dit scheidt meer duidelijkheid. Het zadelt iemand niet op met een waardeoordeel over zijn of haar vermogen.

Leervoorwaarden voor kinderen oftewel, schoolrijp zijn.

Wanneer je het beestje bij de juiste naam noemt, komt direct de mogelijkheid binnen handbereik om te zien of de voorwaarden die nodig zijn om de test te kunnen uitvoeren, aanwezig zijn bij de persoon.

B.v. bij een vaardigheidstoets schrijven (dictee), kun je gericht kijken of de betreffende persoon zelf beschikt over het materiaal om mee te schrijven. Voldoet zijn instrument d.w.z. zijn lichaam aan de voorwaarden? Dat betekent in dit geval dat hij moet kunnen beschikken over de juiste motoriek (spierbeheersing en coördinatie van spieren. Iemand moet zijn spieren zowel gedifferentieerd, d.w.z. iedere spier afzonderlijk, als gecoördineerd, d.w.z. in samenwerking met andere spieren, kunnen gebruiken. Bovendien moet hij in staat zijn tot coördinatie van hand oog bewegingen en coördinatie van auditieve vaardigheden en spierbewegingen.).

Ik versta onder normaal spiergebruik die manier van bewegen waarbij men zijn spieren zo economisch mogelijk gebruikt: d.w.z. geen onnodige spierspanningen bij handelingen en evenmin een onvermogen tot het aanspannen van de juiste voor de betreffende arbeid benodigde spier.

Het kan best zijn dat iemand super slim is en toch niet in staat is wat hij hoort of ziet schriftelijk weer te geven, simpel doordat zijn handspieren via het zenuwstelsel onjuiste prikkels doorkrijgen zodat de letters niet goed gevormd kunnen worden, of doordat zijn oogspieren niet kunnen focussen, of doordat zijn ogen onwillekeurig heen en weer flitsen, of doordat hij overgevoelig is voor geluiden die hem afleiden en zijn brein aanzetten tot het afvuren van prikkels die hem belemmeren zich rustig te concentreren, of doordat hij niet in de goede houding kan zitten vanwege een te slappe spiertonus in zijn rug. Dit is slechts een geringe greep uit de talloze verstoringen die vanuit het brein de spieren belemmeren tijdens de uitvoering van bepaalde gerichte gecoördineerde bewegingen.

Om terug te komen op het schoolrijp zijn.

Hier ligt een ongelooflijk verwaarloosd gebied in ons onderwijs.

Kinderen, ouders en leerkrachten zuchten onder de last van overbevolkte (lagere school) klassen die in toenemende mate gevuld worden met kinderen die:

Nog niet zindelijk zijn

Niet zelf kunnen eten

Niet kunnen stilzitten, zelfs geen 5 minuten.

Motorische storingen hebben

Ongeremde emotionele uitbarstingen (agressiviteit) vertonen

Niet weten waar hun voeten en handen zitten

Autistische symptomen vertonen.

Of gewoon niet beschikken over de (fijne en grove) motoriek om normaal een pen vast te houden, of om normaal rechtop te kunnen zitten.

Deze kinderen zijn niet schoolrijp voor ons schoolsysteem, ook al zijn ze de 5 jaar gepasseerd. Dit betekent dat ze nog niet over het fysieke materiaal beschikken dat ze nodig hebben om binnen dit onderwijs systeem goed te kunnen functioneren. Het feit dat sommige van hen wijsgerige discussies aangaan met hun ouders of blijk geven van inzicht en slimheid is extra frustrerend, want toch lukt het op de een of andere manier niet binnen ons schoolsysteem makkelijk te functioneren. Hoe kan dat nou?

Externe voorwaarden.

Een extra moeilijkheid wacht het kind dat zich wellicht goed ontwikkelt en alle potentie heeft schoolrijp te worden, zodra het de kleuterklas betreedt. Daar wordt hij in toenemende mate geconfronteerd met regels en met een werkklimaat die remmend op zijn fysieke ontwikkeling werken en deze zelfs kunnen verstoren. Dit heeft te maken met een algemeen gebrek aan kennis van en inzicht in de fysieke ontwikkelingen van een kind. Hierdoor is het mogelijk dat men kleine kinderen die nog bezig zijn fysiek te leren wat boven en onder is, wat links en rechts is, waar hun armen, benen voeten en handen zijn en hoe ze aanvoelen en wat je er allemaal mee kunt doen, dat men dus deze kinderen achter computers zet binnen elektromagnetische velden, in door T.L. buizen verlichte lokalen.

Inzicht in deze materie vormt niet de basis van onze onderwijswetgeving, noch de basis van de pedagogische academies.

In ons land wordt structureel geen aandacht besteedt aan het verschijnsel schoolrijp zijn. Volgens de wet is een kind vanaf 5 jaar leerplichtig. De wet heeft hiermee eigenlijk, zij het indirect, bepaald dat een kind zijn zenuwen op zijn 5^e jaar tot volwassenheid moet hebben ontwikkeld. Want wanneer dit laatste niet het geval is loop je vast in een systeem waarin je in principe zittend werk doet waarvoor je volledig ontwikkelde hoofd en houdingsreflexen nodig hebt, evenals een goed ontwikkelde oog handcoördinatie, fijne motoriek en een redelijk in balans zijnde stofwisseling.

Wil moeder natuur hier even nota van nemen? Denk erom, natuur en menselijk organisme, voortaan moet je het zenuwstelsel op 5 jarige leeftijd op orde hebben in plaats van rond het 8^e jaar met een uitloop naar 18 jaar! We hebben haast.

Of eigenlijk, 5 jaar is nog veel te laat. Het is beter peuters al met een computer te leren omgaan. Hoe eerder ze het leren des te beter, is toch de gangbare opvatting?

Wanneer je aan een persoon onder de 16 jaar alcohol verkoopt, ben je strafbaar volgens de wet. Wanneer je kinderen van 5 jaar dagelijks alcohol voorschotelt zal men daar schande van spreken. Wanneer je blijft doorgaan als opvoeder je kind vol te stoppen met alcohol of b.v. drugs en de omgeving merkt dat, loop je kans om uit de ouderlijke macht ontheven te worden wegens kindermishandeling. Want iedereen weet dat een kinderlichaam slecht tegen alcohol kan. Midden vorige eeuw deed men proeven met aapjes. Men voerde kinderapen alcohol en deze aapjes bleven klein. ....

De wetgever heeft kennis genomen van inzichten over alcoholgebruik bij kinderen en op grond daarvan is ze beschermend opgetreden. Het zou bijzonder goed zijn indien de wetgever het hier niet bij liet, maar eens ging nadenken over andere maatschappelijk aanvaarde dingen en hun uitwerking op het menselijk organisme, en over de onderliggende basisidee voor het vervroegen van de leerplichtige leeftijd.

De leerplicht, ooit in het leven geroepen om kinderen te beschermen tegen een van de nadelige gevolgen van de industriële revolutie, namelijk jeugdarbeid, lijkt nu het tegendeel te bewerkstelligen¹. Trouwens, het is genoegzaam bekend dat het dagelijks langdurig werken met computers voor niemand echt gezond is. Vervolgens verbaast iedereen zich er over dat deze kinderen zo rusteloos en druk zijn! Dit is overigens geen pleidooi voor het ontheffen van ouders van hun verantwoordelijkheid als opvoeders,

Voorwaarde voor goed onderwijs: Kennissen van groei en ontwikkeling van kinderen.

Men is het er over eens dat een kind geen volwassene is. Ook dat het lichaam van een kind niet “volgroeid” is en dat het kind in de loop van de tijd zich ontwikkelt van baby, peuter, kleuter, kind, puber, naar volwassene, wordt algemeen erkend. Elke benaming geeft globaal aan welke fysieke groei of ontwikkelingen er in het mensje plaatsvinden. Deze fysieke groei staat natuurlijk niet op zich, maar vindt plaats binnen zijn natuurlijke omgeving, en brengt bepaalde gewaarwordingen en gedragingen met zich mee die vaak vanuit pedagogisch psychologisch gezichtspunt omschreven worden.

De ontwikkeling van het fysieke² lichaam (waaronder natuurlijk alle motorische, sensorische en hormonale ontwikkelingen vallen) is bij lange na niet voltooid wanneer een kind naar de lagere school gaat, ook nog lang niet wanneer hij of zij het voortgezet onderwijs bezoekt en zelfs nog niet altijd wanneer de adolescent dit voortgezet onderwijs heeft afgerond zo tegen het 17^e en 18^e jaar.

Nu vindt er echter iets heel merkwaardigs plaats. Hoewel wij er met zijn allen van overtuigd zijn dat een kind zich tot volwassene ontwikkelt, zien wij er geen been in het juist wanneer het niet volgens de norm presteert, zogenaamde intelligentie testen en oefeningen voor te schotelen, die alleen door mensen met een volwassen gezond en ontwikkeld zenuwstelsel uitgevoerd kunnen worden. Mensen waarvan de motorische vaardigheden op elk terrein volledig tot wasdom zijn gekomen. Bovendien worden de testen ontworpen door personen die weliswaar verstand hebben van de te testen “leerstof”, maar kennelijk niet weten welke (hersens) functies betrokken zijn bij het fysiek kunnen uitvoeren van de testen. .

Wat nu te doen wanneer blijkt dat een kind een “slimme” indruk maakt en desondanks de letters maar blijft omdraaien? Of het niet voor elkaar krijgt normaal te schrijven? Of nieuwe woorden maar niet geautomatiseerd krijgt? Of zich steeds maar niet kan

---

¹ Kinderen moeten op hun 4^e jaar elke dag naar school, of ze wel of niet schoolrijp zijn en worden bovendien op school gedwongen met apparatuur te werken die schadelijk is voor de ontwikkeling van een nog niet volwassen zenuwstelsel. Dit alles om de economie te dienen. Wij zijn weer helemaal terug bij het af van de kinderarbeid! Het motto is niet over het algemeen: het beste voor het kind, hoe kan het kind zijn potentieel het beste ontwikkelen. Nee, het kind moet goed kunnen functioneren (lees: gedrild worden binnen het bestaande onderwijs systeem dat in feite mensen voor de industrie opleidt) in de maatschappij en goed inpasbaar zijn in onze arbeidscultuur. Zeker nu de universiteiten alleen maar lijken te kunnen blijven functioneren doordat ze met geld uit het bedrijfsleven gesponsord worden.

² Een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van het zenuwstelsel wordt gevormd door een netwerk aan verbindingen die tussen de verschillende onderdelen van ons brein worden gelegd en met name de myeline schachten rond de zenuwen. Dit proces is pas ‘klaar’ tegen de tijd dat iemand volwassen is. Bepaalde factoren verstoren de myelinering van de zenuwen, zoals te vroeg computergebruik, het te vroeg inenten van kinderen en last but not least, het aanleggen van amalgaam vullingen in de mond. (Kwik breekt myeline af). En dan te bedenken dat tot voor vrij kort kwik als hulpstof bij inenting werd gebruikt. Gelukkig is dat nu verboden. Echter worden babies steeds jonger ingeënt. Al tijdens een periode dat de Over Levings Reflexen nog ongeremd aanwezig zijn hetgeen ernstige gevolgen heeft voor de blauwdruk die in de hersenen en met name in het R.A.S wordt gelegd als reactie op b.v. een polio vaccinatie.

oriënteren in een ruimte en steeds te laat komt? Of verbaal ongelooflijk sterk is, maar met gymnastiek twee linker handen en voeten heeft en overal tegen op loopt, inclusief zijn maatjes? En wanneer dit ondanks alle extra oefeningen (meestal meer van het zelfde) maar niet verbetert?

Vaak is het fysieke voorkomen van een kind bepalend voor de indruk die men van zijn intelligentie krijgt en reageert men dus direct op het voorkomen van een kind i.p.v. te onderzoeken “waar” het in zijn ontwikkeling zit.

Een voorbeeld van een manier van redeneren uit de praktijk:

De kinderen die een “domme” indruk maken, ja daar kan je van verwachten dat ze niet ‘mee’ kunnen komen. Hoewel de moeder kennelijk haar eigen kind niet kent en hem veel te hoog inschat. Het zal wel dat hij thuis zo vreselijk slim is. Op school krijgt hij niets voor elkaar. Hij ziet er bovendien bijna debiel uit... altijd de mond openhangend, met zijn tong er half uit.

Een zeer frappant voorbeeld van begripsverwarring over de verstandelijke vermogens en intelligentie van iemand, valt te lezen in het boek van Birger Sellin. Een vanaf zijn 2^e levensjaar als autistisch bestempelde jongen die voor een achterlijke idioot doorging. Hij had geen controle over zijn spierbewegingen en emoties en bezocht geen school. Sinds zijn 2^e jaar sprak hij niet meer. Natuurlijk kon hij niets van wat zijn leeftijdsgenoten werden geacht te kunnen. Als kind gaf hij blijk van grote verwarring. Soms pakte hij dan een boek en fladderde als een razende de bladzijden om...

Uiteindelijk bleek, nadat hij na zijn 17^e jaar met behulp van zijn moeder d.m.v. een speciale techniek de computer had leren bedienen, dat hij niet alleen zichzelf had leren lezen als klein kind, maar dat hij over een uitzonderlijk originele geest beschikte. Hiervan kon de buitenwereld pas kennisnemen³ toen hij zich kon bedienen van een middel tot communiceren met die buitenwereld.

Hoe moet je duidelijk maken wat er in je omgaat wanneer je niet kunt praten noch kunt schrijven? Wanneer je lichaam beheerst wordt door onwillekeurige spiertrekkingen en spanningen?

In Birgers geval is uiteindelijk gebleken hoe bedrieglijk de interpretaties van iemands manifestaties kunnen zijn. Dat dit aan het licht kwam is te danken aan het ongelooflijke doorzettingsvermogen van de familie Sellin en aan Birgers behoefte om zijn bijna onverdraaglijke eenzaamheid te verbreken.

Leersituatie

Voor het creëren van een juiste leersituatie heeft de leraar naast zijn vakkennis, mensenkennis nodig. Juist bij het lesgeven en stimuleren van kinderen, die natuurlijk volledig in een afhankelijke positie zitten, is het belangrijk dat de onderwijzer rudimentaire kennis heeft van de voorwaarden die nodig zijn voor het kind om de vereiste kennis te vergaren en te reproduceren.

Dat betekent dat de onderwijzer in staat moet zijn

1^e te onderkennen wanneer er iets in de fysieke ontwikkeling van het kind niet helemaal op rolletjes loopt en weten waarop en hoe het kind getest kan worden opdat men er achter komt wat hij waarneemt en hoe hij waarneemt.

2^e de stof op verschillende manieren aan te bieden, zodat hij in de gaten krijgt waar de moeilijkheden voor het kind liggen en welke manier van leren het kind ligt.

---

³ zie : “Ik wil geen Inmij meer zijn”, Birger Sellin

3^e, zorg te dragen voor een optimaal leerklimaat. Hij moet dus iets weten over de invloed die de omgeving op het leren van kinderen heeft.

Wanneer dit in het huidige onderwijs het geval is, dan komt dat vooral door de gedrevenheid en de betrokkenheid van individuele docenten, die vaak in hun vrije tijd naast hun baan allerlei opleidingen en cursussen volgen om 'hun' kinderen beter te kunnen begeleiden.

Wanneer dit meestal niet het geval is, komt dat

1^e doordat in de opleiding tot onderwijskracht de meeste aandacht uitgaat naar het verwerven van de over te dragen leerstof en naar het verwerven van methoden om die leerstof over te dragen,

2^e doordat er meestal veel te veel kinderen in een klas zitten, terwijl de huisvesting bovendien vaak te wensen overlaat,

3^e doordat de onderwijskrachten overspoeld worden met nota's en te veel tijd kwijt zijn aan vergaderen, hetgeen weer te maken heeft met grootschaligheid : te grote onpersoonlijke leerfabrieken en

4^e doordat er verhoudingsgewijs veel te veel tijd gaat zitten in het lezen, nakomen en toepassen van protocollen.

Hoewel er vooral de laatste 30 jaar baanbrekend onderzoek gedaan is naar het functioneren van de hersenen, de ontwikkeling van het zenuwstelsel, invloeden vanuit maatschappelijke ontwikkelingen op het functioneren van het brein en het lichaam⁴, is daarvan nog maar weinig doorgedrongen tot de opleidingen waar mensen geschoold worden om professioneel (kleine en grote) kinderen te begeleiden en te onderrichten.

Natuurlijk zou het ideaal zijn als er voor alle leeftijden goede leerkrachten beschikbaar zouden zijn. Maar als er een keus gemaakt moet worden inzake de kwaliteiten waarover een leerkracht zou moeten beschikken, verdient het de voorkeur om juist de beste leerkrachten in te zetten voor de jongere kinderen. Iemand die min of meer een totaalbeeld van het kind heeft. Iets dat bij jongere kinderen meer tot de mogelijkheden behoort dan bij pubers die meestal per vak een andere docent hebben. Het is heel erg nodig dat er ingezien wordt hoe ontzettend belangrijk het is om een goede basis te helpen leggen. Jonge kinderen leren relatief het snelst en zijn het meest toegankelijk en open voor nieuwe informatie. Niet voor niets hebben wij een spreekwoord dat daarop slaat: "jong geleerd, oud gedaan".

Wanneer wij het potentieel van kinderen kunnen ontdekken, hen kunnen begeleiden naar het zelf ervaren van hun sterke en zwakkere kanten, hen kunnen stimuleren om wat minder ontwikkeld is te ontwikkelen en hen vooral te helpen hun inventiviteit te behouden, dan hoeven wij ons minder zorgen te maken over ongeïnteresseerde leerlingen in het voortgezet onderwijs.

De beste leerkrachten dus voor kleuters en basisschool kinderen. En dit zou ook navenant gewaardeerd moeten worden. Zij bepalen immers voor een groot deel in ons huidige onderwijs stelsel in welke richting de kinderen zich verder gaan ontwikkelen.. Zij zijn bovendien veel langduriger en wellicht daardoor intensiever bij een kind betrokken dan een docent op een school voor voortgezet onderwijs. Dezen zien hun leerlingen immers hooguit een paar uur in de week, terwijl een lagere school kind gedurende minstens een tot drie jaar dezelfde leerkracht heeft.

---

⁴ Maatschappelijke invloeden: de toename van het verbruik van elektriciteit en daardoor ontstane elektro-magnetische velden: elektrosmog en de effecten daarvan op de gezondheid. De toename van het gebruik van voedsel veredelings-technologie (kleur-, geur-, en smaakstoffen en genetisch gemanipuleerd voedsel). De toename van het gebruik van tijdverdrijvende en prikkelende middelen, zoals computers, t.v., film, gameboys, en dergelijke.

In het voortgezet onderwijs zou de positie van de mentor als begeleider meer gewicht moeten krijgen, gezien de verboddeling van de huidige structuren .

Huisvesting

De beleidsmakers lijken zich evenmin te realiseren hoe onnadenkend wij met onze kinderen omspringen door hen in ruimten te plaatsen waar het onmogelijk is te ontspannen en waar zij permanent bloot staan aan een overdosis van prikkels die ze met hun nog onvolwassen zenuwen moeten verwerken. En dan heb ik het nog niet eens over het cumulatief effect van al deze prikkels.

Ook de situatie op middelbare scholen voor voortgezet onderwijs vormt daar geen uitzondering op. Een uit vele voorbeelden: hoewel er vele publicaties over het effect van bepaalde voedingsmiddelen op de bloedsuikerspiegel in bloed en brein en de consequenties hiervan voor het opnemen en verwerken van leerstof, zijn verschenen, blijft men snelle suikers in de vorm van frisdranken, marsen en dergelijke in de kantine van de school aanbieden. De scholen zijn ondernemers en de exploitatie van kantines wordt aan mensen overgelaten wiens primaire belang is hieraan te verdienen, koste wat kost. De huisvesting van lerende lagere school kinderen laat veel te wensen over. De lokalen zijn dikwijls bedroevend klein, met te lage zolderingen en veel te benauwd. Er wordt te weinig gelucht. Dikwijls wordt het schoolgebouw ternauwernood schoongehouden vanwege tekort aan budget, hoewel er vaak wel geld blijkt te zijn voor dure computers en beamers en dergelijke.

De verlichting is permanent aan, s'zomers en s' winters, of de zon nu wel of niet schijnt. De kwaliteit van het t.licht is afhankelijk van het budget, en dat is meestal niet zo hoog, zodat de kinderen vaak te dicht op de verlichting zitten in een te snel wisselend elektromagnetisch veld. Zoiets basaal als water drinken is bijna op geen school gewoonte gedurende de dag, terwijl de kinderen reeds vanaf de kleuterklassen achter computers geplaatst worden. Dat laatst is helemaal dramatisch wanneer je bedenkt dat hun zenuwstelsel nog lang niet "volwassen" is en aldus zo teer als het is al bloot staat aan interfererende elektromagnetische velden en straling vanuit beeldschermen.

Ouders die proberen te voorkomen dat hun kinderen als verslaafde dummy's achter beeldschermen zitten komen, zodra hun kind schoolrijp is, van een koude kermis thuis: op school worden kinderen gedwongen achter de beeldschermen te zitten. Soms zitten de kinderen letterlijk tussen de computers in geklemd! En dat in een samenleving waarin volgens metingen (in 2001) minstens 1/3 van de volwassen beroeps bevolking nu al (d.w.z. na zo'n 15 jaar algemeen computergebruik) te kampen heeft met RSI.

Taal, rekenen, alles kan op de p.c. Wanneer zij iets ouder zijn kunnen zij alleen hun huiswerk maken wanneer zij thuis ook nog eens uren achter de p.c. zitten te werken.

Handgeschreven scripties worden per definitie lager beoordeeld, als ze al toegestaan zijn.

Tegelijk worden overal de maatregelen verscherpt tegen mensen die school verzuimen.

Hoe moet dat in de toekomst? Hoe zullen de kinderen die nu als peuters opgroeien met deze apparaten zich kunnen handhaven? Wat zijn de effecten op de lange termijn van deze onnadenkendheid?

De ruimte van instellingen en scholen waar kinderen het grootste deel van de dag verblijven zou moeten voldoen aan de volgende maatstaven:

- Goede ventilatiemogelijkheden en ventilatie met frisse lucht, geen airconditioning
- zo licht mogelijk, zo min mogelijk gebruik van t.l. het liefst verlichting door middel van gloeilampen
- Ruime lokalen met hoge plafonds, ruimte om te bewegen
- Apart computerlokaal

- Goede isolatie van elektrische apparatuur.
  - In gebouwen gebruik van biologisch verantwoorde bouwmaterialen.
  - In elk lokaal een kraan (vers stromend water)
  - In kantines volwaardige voeding zonder chemische toevoegingen
  - Hygiëne in het gebouw, schonen gangen en toiletten.
-
- Herinvoering van lesenaars om te lezen vanwege de superieure lichaamshouding die deze mogelijk maken.

Copyright: Margaret Mulder